

NANSEN PROFIEL 2023-1

Beoordeling van de nood aan internationale bescherming van lesbische vrouwen uit Afrika

Het NANSEN Profiel is een thematische tool die zich richt tot praktijkjuristen en advocaten die verzoekers om internationale bescherming bijstaan. NANSEN analyseert hier een specifiek profiel van een persoon die nood heeft aan internationale bescherming en brengt actuele jurisprudentie en landeninformatie samen.

Auteur: Iene Maveau
Redactie: Julie Lejeune

NANSEN Profiel 2023-1 – Beoordeling van de nood aan internationale bescherming van lesbische vrouwen uit Afrika

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Aandacht voor terminologie.....	3
1. Specifieke bijzondere procedurele noden van SOGI-verzoekers.....	4
2. Geloofwaardigheidsbeoordeling van de SOGI.....	8
2.1. Belang van zelfidentificatie	8
2.2. Onderzoek van de individuele situatie van de verzoeker.....	9
2.3. Vermijden van (westerse) stereotypen bij de beoordeling van de seksualiteitsbeleving van de verzoeker	10
2.4. Vermijden van (westerse) stereotypen bij de beoordeling van de relaties van de verzoeker.....	13
2.5. Focus op de vrees voor vervolging in plaats van op de seksualiteit van de verzoeker.....	16
3. Bewijslast en bewijsmiddelen	18
4. De specifieke situatie van (Afrikaanse) lesbische vrouwen	20
5. Conclusie	26

Samenvatting

Dit NANSEN-profiel focust op de manier waarop de nood aan bescherming van verzoekers om internationale bescherming ingediend omwille van hun seksuele oriëntatie en/of genderidentiteit wordt benaderd en meer bepaald op de specifieke situatie van lesbische vrouwen uit Afrika. In het eerste luik van dit profiel worden enkele procedure waarborgen besproken die een bepalend effect hebben op het geheel van de procedure om internationale bescherming indien een vrees voor vervolging omwille van SOGI aan de basis ligt van het verzoek. SOGI-verzoekers hebben immers een ondersteunende omgeving nodig tijdens de gehele procedure, zodat ze hun verzoeken volledig en zonder angst kunnen indienen. Om ervoor te zorgen dat SOGI-verzoeken naar behoren in aanmerking worden genomen, moeten bijgevolg deze procedurele waarborgen in acht worden genomen.

Vervolgens worden in het tweede luik enkele belangrijke elementen behandeld in het kader van de geloofwaardigheidsbeoordeling van verzoeken om internationale bescherming op basis van SOGI. De aandacht wordt gevestigd op het belang en de impact van de zelfidentificatie van de verzoeker. Vervolgens wordt het doorslaggevend karakter van een beoordeling door de asielinstanties die nauw verankerd is in de individuele situatie van de verzoeker aangetoond. Daarna worden de veel voorkomende (westerse) stereotypen die blijken een rol te spelen in de geloofwaardigheidsbeoordeling blootgesteld, meer bepaald stereotypen in verband met de seksualiteitsbeleving en de relaties van de verzoeker. De analyse toont aan dat de focus in de behandeling van SOGI-verzoeken om internationale bescherming nog te vaak op de seksualiteit van de verzoeker ligt en niet op het onderzoeken van de geloofwaardigheid van de vrees voor vervolging.

Het derde luik bespreekt de bewijslast en -middelen in het geval van SOGI-verzoeken om internationale bescherming. Ten slotte wordt in het vierde luik de specifieke situatie van (Afrikaanse) lesbische vrouwen besproken, in het licht van voorgaande theoretische analyse.

Aandacht voor terminologie

Deze publicatie betreft specifiek verzoekers om internationale bescherming omwille van de seksuele oriëntatie en genderidentiteit. Daarom wordt er gekozen voor de termen 'SOGI' en 'SOGI-verzoekers'. 'SOGI' is de afkorting voor 'seksuele oriëntatie en genderidentiteit' die gebruikelijk is geworden in het domein van internationale bescherming. Er wordt hier ook uitdrukkelijk gekozen om geen gebruik te maken van de (meer inclusieve) term 'SOGIESC', de afkorting voor 'sexual oriëntation, gender identity and expression, and sex characteristics'. Door nauwkeurig gebruik van de terminologie kan immers voorkomen worden dat bepaalde ervaringen van SOGI-verzoekers veralgemeend worden naar alle SOGIESC-verzoekers.

Wanneer een andere term dan SOGI gebruikt wordt in deze publicatie, is dat om trouw te blijven aan de gekozen terminologie van de bron waarnaar verwezen wordt.

1. Specifieke bijzondere procedurele noden van SOGI-verzoekers

In toepassing van artikel 48/9, § 2 van de Vreemdelingenwet heeft een verzoeker om internationale bescherming de mogelijkheid om in een vragenlijst de elementen aan te brengen waaruit hun bijzondere procedurele noden blijken. Bovendien kan de verzoeker om internationale bescherming op elk moment, ook in een latere fase van de procedure, elementen waaruit bijzondere procedurele noden blijken signaleren aan het CGVS. De evaluatie door het CGVS is een continu proces en gebeurt op het ogenblik dat het dossier bij het CGVS toekomt, op het moment van het gehoor en wanneer de beslissing genomen wordt.¹

Artikel 48/9, § 4 van de Vreemdelingenwet bepaalt dat wanneer bijzondere procedurele noden vastgesteld worden, de asielinstanties deze procedurele noden in acht nemen door het verlenen van passende steun tijdens de procedure.

Volgens NANSEN leidt de vaststelling van bijzondere procedurele noden tot een adequate wijze van onderzoek en inhoudelijke beoordeling van de beschermingsnood, zoals een aangepaste geloofwaardigheidsbeoordeling of het toepassen van alternatieve onderzoeksmethoden waarbij de geloofwaardigheid van de afgelegde verklaringen niet centraal staat. Ook UNHCR stelt dat aan de identificatie van bijzondere procedurele noden onmiddellijk het noodzakelijke gevolg gegeven moet worden, dat de gelijkwaardige deelname van verzoekers om internationale bescherming aan de procedure gegarandeerd moet worden en dat de bijzondere procedurele noden in aanmerking moeten genomen worden bij de inhoudelijke beoordeling van de beschermingsnood en tijdens het besluitvormingsproces.²

SOGI-verzoekers om internationale bescherming kunnen gebruikmaken van de mogelijkheid, voorzien in artikel 48/9, § 2 van de Vreemdelingenwet, om elementen aan te brengen waaruit hun bijzondere procedurele noden blijken. Anderzijds zijn er procedurele waarborgen die een bepalend effect hebben op de procedure om internationale bescherming indien een vrees voor vervolging omwille van SOGI aan de basis ligt van het verzoek. Deze procedurele waarborgen gaan hand in hand met de bijzondere procedurele noden van SOGI-verzoekers. In haar Guidelines on International Protection No. 9³ geeft UNHCR indicaties van procedurele waarborgen die in acht moeten worden genomen in het kader van de behandeling van verzoeken om internationale bescherming op basis van seksuele oriëntatie en genderidentiteit:

*“58. LGBTI individuals require a **supportive environment** throughout the refugee status determination procedure, including pre-screening **so that they can present their claims fully and without fear**. A safe environment is equally important during consultations with legal representatives.*

*59. **Discrimination, hatred and violence in all its forms can impact detrimentally on the applicant’s capacity to present a claim. Some may be deeply affected by feelings of shame, internalized homophobia and trauma, and their capacity to present their case may be greatly diminished as a consequence.** (...)*

*60. **In order to ensure that refugee claims relating to sexual orientation and/or gender identity are properly considered during the refugee status determination process, the following measures should be borne in mind:***

*i. **An open and reassuring environment** is often crucial to establishing trust between the interviewer and applicant and will assist the disclosure of personal and sensitive information. At the beginning of the interview, the interviewer needs*

¹ Deze stelling wordt gemaakt in een schriftelijke reactie van het CGVS op een publicatie van NANSEN, 14 september 2020.

² UNHCR, *Specific needs of asylum seekers in the Swiss asylum system*, augustus 2020, samenvatting in het Frans, p. 1, beschikbaar op <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=5f4e6f844>

³ UNCHR, *Guidelines on International Protection No.9: Claims to Refugee Status based on Sexual Orientation and/or Gender Identity within the Context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol relating to the Status of Refugees*, 23 oktober 2012, HCR/GIP/12/09, § 58-60, beschikbaar op <https://www.unhcr.org/509136ca9.pdf>

to assure the applicant that all aspects of his or her claim will be treated in confidence. Interpreters are also bound by confidentiality.

ii. Interviewers and decision makers need to maintain an objective approach so that they do not reach conclusions based on stereotypical, inaccurate or inappropriate perceptions of LGBTI individuals. The presence or absence of certain stereotypical behaviours or appearances should not be relied upon to conclude that an applicant possesses or does not possess a given sexual orientation or gender identity. There are no universal characteristics or qualities that typify LGBTI individuals any more than heterosexual individuals. Their life experiences can vary greatly even if they are from the same country.

iii. The interviewer and the interpreter must avoid expressing, whether verbally or through body language, any judgement about the applicant's sexual orientation, gender identity, sexual behaviour or relationship pattern. Interviewers and interpreters who are uncomfortable with diversity of sexual orientation and gender identity may inadvertently display distancing or demeaning body language. **Self-awareness and specialized training (see iv.) are therefore critical aspects to a fair status determination.**

iv. Specialized training on the particular aspects of LGBTI refugee claims for decision makers, interviewers, interpreters, advocates and legal representatives is crucial.

v. The use of vocabulary that is non-offensive and shows positive disposition towards diversity of sexual orientation and gender identity, particularly in the applicant's own language, is essential. Use of inappropriate terminology can hinder applicants from presenting the actual nature of their fear. The use of offensive terms may be part of the persecution, for example, in acts of bullying or harassment. Even seemingly neutral or scientific terms can have the same effect as pejorative terms. For instance, although widely used, "homosexual" is also considered a derogatory term in some countries.

vi. Specific requests made by applicants in relation to the gender of interviewers or interpreters should be considered favourably. This may assist the applicant to testify as openly as possible about sensitive issues. **If the interpreter is from the same country, religion or cultural background, this may heighten the applicant's sense of shame and hinder him or her from fully presenting all the relevant aspects of the claim.**

vii. Questioning about incidents of sexual violence needs to be conducted with the same sensitivity as in the case of any other sexual assault victims, whether victims are male or female. Respect for the human dignity of the asylum-seeker should be a guiding principle at all times."

In het kader van het recent academisch SOGICA-project⁴, dat de doelstelling had om bewijsmateriaal te produceren voor een meer rechtvaardige en humane procedure om internationale bescherming voor SOGI-verzoekers in Europa, werden aanbevelingen gedaan met

⁴ Het SOGICA-project wordt beschreven als volgt: "SOGICA – Sexual Orientation and Gender Identity Claims of Asylum: A European human rights challenge' was a four-year project funded by a Starting Grant of the European Research Council (ERC). Based in the School of Law at the University of Sussex, it set out to produce the necessary evidence base for a more just and humane asylum process for individuals seeking refuge in Europe on the basis of their SOGI. The project's primary aims were to explore the social and legal experiences of SOGI asylum-seekers across Europe and to determine how European asylum systems can treat SOGI asylum claims more fairly". Voor bijkomende informatie, zie <https://www.sogica.org/en/the-project/>

betrekking tot asielaanvragen op basis van SOGI.⁵ Deze aanbevelingen bevatten ook een onderdeel met betrekking tot de procedurele waarborgen:

“13. Procedural needs

*There are a number of practical improvements that asylum and judicial authorities should make both in relation to interview and appeal hearings. **Officials should always introduce themselves, check the claimants’ name and confirm how they would like to be addressed. Claimants should be informed that they have the right to request a male or female interviewer and the exercise of this right should be facilitated. Confidentiality protocols** should be in place, including for interpreters, and the claimant should be informed of these. **Interviewers and judges should avoid questions that seek a linear evolution or moment of discovery such as ‘when did you realise you were gay (or lesbian/bisexual/transgender/etc.)’ in favour of open-ended questions that allow the claimant to tell their story in their own time and terms. We recommend that claimants be allowed to take a supporter or friend, as well as their legal representative, to their interview to provide moral support. To improve accountability and claimants’ trust in proceedings, there should be accessible complaints procedures as there are in most areas of public service.”***

Volgens Vluchtelingenwerk Vlaanderen, dat een honderdtal Nederlandstalige en Franstalige arresten van de RvV tussen 2016 en 2019 analyseerde en een rapport over internationale bescherming van holebi's in België publiceerde in 2020, moeten de asielinstanties **“altijd bijzondere procedurele noden aannemen voor deze doelgroep. De interviews moeten steeds afgenomen door PO's die, naast algemene training, getraind zijn door gespecialiseerde organisaties. Verder moet het mogelijk zijn voor een verzoeker om een bezwaar te uiten tegen een tolk om andere redenen dan het geslacht, zoals herkomstland.”**⁶ Interviews moeten op het tempo van de verzoekers gebeuren en met extra aandacht voor de gevoeligheid van het onderwerp. (...) Deze zaken moeten zowel op procedureel vlak als in de inhoudelijke beoordeling meewegen.”⁷

Uit een studie van L. BERG en J. MILLBANK over vluchtverhalen van verzoekers om internationale bescherming omwille van de seksuele oriëntatie in Canada, Australië, het Verenigd Koninkrijk en Nieuw-Zeeland vanuit een sociologisch en psychologisch perspectief, blijkt dat de omstandigheden van het interview, **in het bijzonder de houding van de protection officer** en de keuze van de tolk, een grote invloed hebben:

*“Claimants may therefore have talked to only a handful of people, or none at all, about their sexual orientation prior to making a refugee claim. **The dynamics of the interview with the claimant and their perception of the decision-maker, advocate or translator will significantly affect whether the claimant feels sufficiently comfortable and safe to disclose her or his identity.** A sense that the interviewer is not receptive to, or is sceptical about, the applicant’s homosexuality will also weigh in the applicant’s risk assessment as to the prudence of revealing their sexuality. **Further, the claimant’s willingness to disclose may also be affected by the sexual, gender or cultural identity of the questioner.”**⁸*

⁵ SOGICA, *Getting it Right!, 30 recommendations for improving the lives of people claiming asylum on the basis of sexual orientation or gender identity (SOGI) in the UK*, beschikbaar op <https://www.sogica.org/wp-content/uploads/2020/07/Policy-recommendations-UK-Final-1.pdf>

⁶ Zie ook RENKENS, J., “Kunt u dat moment eens beschrijven?” Een analyse van de interviewmethode van de IND in lhbtto-zaken”, A&MR 2018, nr.2, p. 52.

⁷ Vluchtelingenwerk Vlaanderen, *Internationale bescherming van holebi's in België. op.cit*, p. 69. Zie ook Hungarian Helsinki Committee, *Credibility assessment in asylum procedures. A multidisciplinary training manual*, Vol.2, 2015, p.85, beschikbaar op <https://helsinki.hu/wp-content/uploads/CREDO-training-manual-2nd-volume-online-final.pdf>

⁸ BERG, L., MILLBANK, J., “Constructing the Personal Narratives of Lesbian, Gay and Bisexual Asylum Claimants”, *Journal of Refugee Studies*, Volume 22, Issue 2, June 2009, pp. 195-223, beschikbaar op https://www.researchgate.net/publication/31214545_Constructing_the_Personal_Narratives_of_Lesbian_Gay_and_Bisexual_Asylum_Claimants

In het kader van de bijzondere procedurele noden, moeten de asielinstanties ook met de eventuele specifieke psychologische kwetsbaarheid van de verzoekers rekening houden:

Psychological issues of particular significance to lesbian, gay and bisexual claimants include: a reluctance to reveal group membership as the basis of a claim, the experience of passing or concealment strategies, the impact of shame and depression on memory, common experience of sexual assault, and sexualisation of the identity narrative in the legal process.

En

In addition to their response to trauma and persecution, claimants on the basis of sexual orientation may experience depression as a result of grappling with the development of their sexual identity, which may still be in a state of flux or uncertainty at the time of the claim.⁹

Tenslotte benadrukt NANSEN het belang van het gebruik van **passende terminologie** door tolken, gelet op het feit dat bepaalde westerse concepten/ woorden rond SOGI misschien niet in de taal van de verzoeker bestaan.

Volgens de UK Home Office:

*“Where it is known that the asylum claim includes sexual orientation issues, **it will be useful in advance of the interview to establish with the interpreter the available words in the language of origin and whether they carry any derogatory connotations.** This is because the familiar western terms of ‘homosexual’, ‘gay’ or ‘bi’ may not, when translated, be used as forms of self-identification by all people (or in particular cultures) and, while the terms may exist in certain cultures, they may have very different and possibly derogatory connotations.*

The interviewer should establish what words are to be used in both English and in the individual’s native language of origin to reference, as appropriate:

- *the concepts of hetero, homo and bi-sexuality*
- *the way in which the interpreter will explain any contact or encounters*
- *to ensure they do not cause offence or imply a derogatory connotation”*

En:

Caseworkers should also be aware that the concept of ‘sexual identification’ or ‘orientation’ is not represented in all languages, and that certain words in such languages can imply that the behaviour to which they refer is inappropriate or ‘sinful’. As a result, claimants may use unfamiliar words and phrases. Some people may not identify with the labels ‘LGB’. Language used to discuss sexual orientation should be that which the claimant uses to perceives them self.¹⁰

⁹ *Ibid.*

¹⁰ UK Home Office, *Asylum Policy Instruction. Sexual orientation in asylum claims*, Version 6.0, augustus 2016, p.22, beschikbaar op https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/543882/Sexual-orientation-in-asylum-claims-v6.pdf. Zie ook over goede praktijken m.b.t. terminologie in Zweden, ILGA, *Good Practices related to LGBTI asylum applicants in Europe*, mei 2014, p. 41, beschikbaar op https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/good_practices_related_to_lgbti_asylum_applicants_in_europe_jul14.pdf; MARIJNS, K., “Disclosure and (re)performance of gender-based violence in an interpreter-mediated asylum interview”, *Journal of Sociolinguistics*, Vol.17, Issue 5, November 2013, pp. 661-686.

2. Geloofwaardigheidsbeoordeling van de SOGI

Hieronder vestigt NANSEN de aandacht op enkele belangrijke elementen in het kader van de geloofwaardigheidsbeoordeling van verzoeken om internationale bescherming op basis van SOGI.

2.1. Belang van zelfidentificatie

De Yogyakarta Principles benadrukken het belang van zelfbeschikking in het kader van SOGI:

“Each person’s self-defined sexual orientation and gender identity is integral to their personality and is one of the most basic aspects of self-determination, dignity and freedom.”¹¹

Het uitgangspunt van de geloofwaardigheidsbeoordeling moet derhalve de zelfidentificatie van de verzoeker zijn:

“Het onderzoek en de argumenten in de beslissingen moeten uitgaan van de zelfidentificatie van de verzoeker en voornamelijk focussen op de beoordeling van de gevreesde vervolging.”¹²

Dit standpunt wordt ook ingenomen in een rapport over de beoordeling van verzoeken om internationale bescherming op basis van SOGI in Nederland:

“How should the asylum seeker make her or his sexual orientation plausible? The best answer is that self-identification should be taken as a starting point: determining somebody’s sexual orientation or gender identity can only be done by the individual herself or himself. This is also consistent with the Yogyakarta Principles, the jurisprudence of the European Court of Human Rights, and the UNHCR Guidelines.”¹³

Ook UNHCR erkent het belang van zelfidentificatie:

“Self-identification as a LGBTI person should be taken as an indication of the applicant’s sexual orientation and/or gender identity.”¹⁴

Tenslotte beveelt SOGICA aan om de verklaringen van de verzoeker als uitgangspunt van de geloofwaardigheidsbeoordeling te gebruiken:

“24. Credibility

Credibility is a key element in many, if not most, SOGI asylum decisions, by which we mean overall belief in the claimant’s testimony. Decision-making is too often based on an attempt to objectively ‘prove’ a claimant’s SOGI and starts from a position of scepticism that the claim is ‘genuine’. Time and again during our fieldwork, claimants asked us, despairingly or wearily: ‘So how can I prove my SOGI?’ We recommend that asylum and judicial authorities take the evidence, particularly the personal testimony, submitted by claimants as the starting point for credibility assessment. The default

¹¹ The Yogyakarta Principles, *Principles on the application of international human rights law in relation to sexual orientation and gender identity*, Principle 3, beschikbaar op http://yogyakartaprinciples.org/wp-content/uploads/2016/08/principles_en.pdf

¹² Vluchtelingenwerk Vlaanderen, *Internationale bescherming van holebi’s in België. Aanbevelingen en tips voor een beter verloop van de asielpcedure*, op.cit, p. 65.

¹³ JANSEN, S., *Pride or Shame: Assessing LGBTI Asylum Applications in the Netherlands following the XYZ and ABC Judgments*, juni 2018, p.123, beschikbaar op <https://www.refworld.org/docid/5c6eb3344.html>. Zie ook JANSEN, S., SPIJKERBOER, T., *Fleeing Homophobia. Asylum Claims related to Sexual Orientation and Gender Identity in Europe*, pp.9 en 52, waarin de auteurs goede praktijken met betrekking tot zelfidentificatie in EU lidstaten identificeren.

¹⁴ UNHCR, *Guidelines on International Protection No.9: Claims to Refugee Status based on Sexual Orientation and/or Gender Identity within the Context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol relating to the Status of Refugees*, op.cit., § 63.

position should be belief in claimants' account of who they are and what has happened to them.¹⁵

2.2. Onderzoek van de individuele situatie van de verzoeker

In haar richtlijnen met betrekking tot verzoeken om internationale bescherming op basis van seksuele oriëntatie en genderidentiteit stelt UNHCR:

*“Ascertaining the applicant’s LGBTI background is essentially an issue of credibility. **The assessment of credibility in such cases needs to be undertaken in an individualized and sensitive way.** Exploring elements around the **applicant’s personal perceptions, feelings and experiences of difference, stigma and shame** are usually more likely to help the decision maker ascertain the applicant’s sexual orientation or gender identity, rather than a focus on sexual practices.”¹⁶*

In het arrest A, B en C¹⁷ heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie de manier waarop nationale autoriteiten de geloofwaardigheid van iemands seksuele oriëntatie evalueren, beoordeeld.¹⁸ Ook het Hof vestigt de aandacht op de individuele situatie van de verzoeker. In het bijzonder stelt het Hof dat de verklaringen van de verzoeker individueel beoordeeld moeten worden, en dat de lidstaten hun manier van beoordelen “*altijd aan de individuele kenmerken en omstandigheden van de verzoeker*” moeten aanpassen.¹⁹ Dit impliceert onder andere dat de asielinstanties zich niet mogen baseren op stereotype opvattingen over gedragingen:

*In dit verband dient in herinnering te worden gebracht dat artikel 4, lid 3, sub c, van richtlijn 2004/83 de bevoegde autoriteiten gebiedt de beoordeling te verrichten met **inachtneming van de individuele situatie en persoonlijke omstandigheden van de verzoeker** en dat artikel 13, lid 3, sub a, van richtlijn 2005/85 van die autoriteiten vereist **dat zij in het persoonlijke onderhoud rekening houden met de persoonlijke of algemene omstandigheden die een rol spelen bij het asielverzoek.***

*Hoewel ondervragingen over stereotype opvattingen voor de bevoegde autoriteiten een nuttig element kunnen vormen bij deze beoordeling, **beantwoordt de beoordeling van verzoeken om toekenning van de vluchtelingenstatus louter op basis van de met homoseksuelen verbonden stereotype opvattingen niet aan de vereisten van de in het voorgaande punt genoemde bepalingen**, daar die beoordeling deze autoriteiten niet in staat stelt rekening te houden met de individuele situatie en persoonlijke omstandigheden van de betrokken asielzoeker.”²⁰*

¹⁵ SOGICA, *Getting it Right!*, 30 recommendations for improving the lives of people claiming asylum on the basis of sexual orientation or gender identity (SOGI) in the UK, *op.cit.*

¹⁶ UNHCR, *Guidelines on International Protection No.9: Claims to Refugee Status based on Sexual Orientation and/or Gender Identity within the Context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol relating to the Status of Refugees*, *op.cit.*, § 62.

¹⁷ HvJ, Arrest A., B. en C. t. Staatsecretaris van Veiligheid en Justitie, *op.cit.*

¹⁸ Vluchtelingenwerk Vlaanderen, *Internationale bescherming van holebi's in België. Aanbevelingen en tips voor een beter verloop van de asielprocedure*, *op.cit.*, p. 18.

¹⁹ *Ibid.*

²⁰ HvJ, Arrest A., B. en C. t. Staatsecretaris van Veiligheid en Justitie, *op.cit.*, § 60-63.

Waar het Hof zich in haar arrest beperkt tot de redeneringen die niet toegelaten zijn, geeft de advocaat-generaal in haar conclusies ook positieve richtlijnen over de beoordeling van de geloofwaardigheid.²¹

*Volgens advocaat-generaal Sharpston moet bij de beoordeling worden gefocust op de geloofwaardigheid van de asielzoeker. **Dat betekent dat moet worden geëvalueerd of zijn relaas waarschijnlijk en coherent is. Zij benadrukt dat de asielprocedure geen rechtszaak is maar wordt gekenmerkt door samenwerking.** De overheden hebben niet de taak om de onjuistheid van het verzoek van de asielzoeker aan te tonen, net zo min als de asielzoeker de taak heeft de juistheid ervan aan te tonen. Beide partijen hebben veeleer een gemeenschappelijk doel.*

(...)

Asielzoekers moeten bovendien de mogelijkheid krijgen om, vóór de vaststelling van een definitief besluit, te reageren op alle specifieke problematische punten betreffende hun geloofwaardigheid die zich tijdens de procedure aandienen. Dat wordt immers vereist door het beginsel dat eenieder het recht heeft om te worden gehoord vóór de vaststelling van een besluit dat zijn belangen nadelig kan beïnvloeden.²²

Ook het Hungarian Helsinki Committee pleit voor een echte focus in de individuele geloofwaardigheidsbeoordeling op de individuele situatie van de verzoeker, rekening houdend met hun land van herkomst, gender, cultuur, sociale achtergrond, opvoeding, religie en gezinssituatie.²³

2.3. Vermijden van (westerse) stereotypen bij de beoordeling van de seksualiteitsbeleving van de verzoeker

(Inter)nationaal onderzoek naar de beoordeling van verzoeken om internationale bescherming op grond van seksuele oriëntatie en genderidentiteit wijst al jaren op het ongepaste gebruik van (westerse) stereotypen om de geloofwaardigheid van diverse seksualiteiten en genderidentiteiten te beoordelen²⁴. In het kader van een grootschalig onderzoek hierrond in de Nederlandse context, definieerde S. JANSEN een '**stereotype**' als 'een vaststaand idee, met name van een bepaald type persoon of een bepaalde gemeenschap of groep, dat vaak gebaseerd is op vooroordelen en clichés', terwijl 'vooordeel' werd gedefinieerd als 'een mening gebaseerd op een gebrek aan kennis'.

²¹ Conclusie Adv. Gen. Sharpston, HvJ nr. C-148/13, C-149/13 en C-150/13, A., B. en C. t. Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie; Myria, *Migratie in cijfers en in rechten 2015*, p. 77, beschikbaar op <https://www.myria.be/files/Migratie-verslag-2015-H4.pdf>.

²² *Ibid.*

²³ Hungarian Helsinki Committee, *Credibility assessment in asylum procedures. A multidisciplinary training manual*, Vol.2, 2015, *op.cit.*, p. 67.

²⁴ JANSEN, S., SPIJKERBOER, T., *Fleeing Homophobia. Asylum Claims related to Sexual Orientation and Gender Identity in Europe*, juni 2011, beschikbaar op <https://www.refworld.org/docid/4ebba7852.html>; BERG, L., MILLBANK, J., "Constructing the Personal Narratives of Lesbian, Gay and Bisexual Asylum Claimants", p. 195; JORDAN S.R., "Un:Convention(al) Refugees: Contextualizing the Accounts of Refugees Facing Homophobic or Transphobic Persecution", Volume 26, Issue 2, p. 165, beschikbaar op <https://refuge.journals.yorku.ca/index.php/refuge/article/view/32086>; Vluchtelingenwerk Vlaanderen, *Internationale bescherming van holebi's in België. Aanbevelingen en tips voor een beter verloop van de asielprocedure*; NANSEN, Valérie Klein and Gaëlle Osodi Kasongo, *NANSEN Profiel 3-21: Beoordeling van de Beschermingsnood van Irakese Homoseksuele Man in Het Kader van Een Volgend Verzoek* (NANSEN 2021), beschikbaar op <https://nansen-refugee.be/wp-content/uploads/2021/09/2021-4-Volgend-verzoek-van-een-Irakese-homoseksuele-man.pdf>.

Een degelijk onderzoek van de individuele situatie van de verzoeker impliceert nochtans dat (westerse) stereotypen vermeden moeten worden. Zo stelt UNHCR:

“It is important to ensure that credibility assessment contains no superficial understandings of the experiences of LGBTI individuals, or erroneous, culturally inappropriate, or stereotypical assumptions. The experiences of LGBTI individuals vary greatly and are strongly influenced by their cultural, economic, family, political, religious, and social environment. The applicant’s background may influence the way he or she expresses his or her sexual orientation and/or gender identity, or may explain why he or she does not live openly as a LGBTI individuals. It is therefore essential that decision-makers understand both the context of each refugee claim, as well as the individual narratives that map uneasily onto common, notably Western, experiences or labels.

The presence or absence of certain stereotypical behaviours or appearances should not be relied on to conclude that an applicant does or does not possess a given sexual orientation and/or gender identity. There are no universal characteristics or qualities that typify LGBTI individuals, any more than there are for heterosexual individuals. Their life experiences can vary greatly even if they are from the same country. This is another reason why UNHCR discourages the use of the indicator demeanour and other behaviours in the credibility assessment.”²⁵

Ook in het kader van het SOGICA-project wordt de aandacht op het vermijden van stereotypen gevestigd:

“23. Stereotyping

Decision-makers often fail to understand the individual claimant, because of assumptions and prejudices. These include, among others, expectations that claimants have a partner or are sexually active, take part in LGBTIQ+ activism, provide a ‘coming out’ narrative, and have difficulty reconciling their SOGI with their religious beliefs. Conforming to such stereotypes undermines the individual premise of refugee decision-making. Asylum and judicial authorities should not make use of ‘stereotyped notions’ neither during the interviews, nor in their decisions.²⁶

Het vermijden van (westerse) stereotypen is in het bijzonder belangrijk met betrekking tot het proces van bewustwording en de ontwikkeling van de seksuele en genderidentiteit.

Vluchtelingenwerk Vlaanderen wijst erop dat:

“Internationaal wordt aanvaard dat bepaalde aspecten vaak terugkomen in dit proces: het gevoel anders te zijn, stigma, schaamte, schade die hen op een of andere manier berokkend wordt ... Maar deze kennen bij elk mens een ander verloop en invulling. Zo is dit proces van bewustwording, ontwikkeling en aanvaarding niet per se afgerond; het is misschien nog maar net gestart.

De invulling van coming-out is vaak gebaseerd op Westerse aannames over zelfrealisatie en -acceptatie, en de noodzaak om die identiteit te delen met de omgeving. Dat laatste aspect is echter niet noodzakelijk. Velen kunnen of willen zichzelf nog niet identificeren of accepteren, laat staan publiek uiten. De coming-out is soms een levenslang proces, dat niet op één moment vast te pinnen is maar bij elke ontmoeting overwogen wordt.

Het gevaar is dat er verondersteld wordt dat elke holebi-verzoeker dezelfde persoonlijke ontwikkeling doormaakt. Iemand die niet genoeg beantwoordt aan dat verborgen script, dreigt te worden gezien als ongeloofwaardig. De asielinstanties

²⁵ UNHCR, *Beyond Proof. Credibility Assessment in EU Asylum Systems*, op.cit, pp. 71-72.

²⁶ SOGICA, *Getting it Right!, 30 recommendations for improving the lives of people claiming asylum on the basis of sexual orientation or gender identity (SOGI) in the UK*, op.cit.

moeten voldoende inzicht hebben in deze processen en ook in hoe deze er in andere maatschappelijke contexten uitzien. Daarnaast moeten ze de persoonlijke kenmerken van de asielzoeker laten doorwegen want zelfs als de algemene context bekend is, is het niet noodzakelijk precies zo voor elke persoon.²⁷

Na een analyse van de interviewtechnieken van de Nederlandse Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), concludeert J. RENKENS, cultuurpsycholoog, dat de vraagstelling op “*homonormatieve assumpties*” berust en dat er ‘*naar westerse verhalen over coming out*’ wordt gezocht.²⁸

Ook L. BERG en J. MILLBANK bevelen aan om een lineaire benadering van de SOGI, gebaseerd op westerse ervaringen en traditie, te vermijden:

“The refugee is most likely to be seen when she or he looks like ‘us’ or, when that is not possible, looks like what’s being looked for (Millbank 2002, 155ff). As we explain below, what is being looked for is heavily influenced by Western conceptions of the linear formation and ultimate fixity of sexual identity.”²⁹

(...)

“Given the great diversity of human experience and understanding of sexual identity both within and across genders, cultures and other divides, there are few even broadly common aspects on the experience of same-sex attraction.”³⁰

(...)

“Western understandings of minority sexual identity development have been deeply influenced by the idea of a linear process of self-knowledge moving from denial or confusion to ‘coming out’ as a self-actualised lesbian or gay man.”³¹

(...)

The idea of a linear staged process of identity development may be all too readily collapsed into ‘progress’ meta-narrative in which the end point of self-actualisation is represented by entry (and assimilation) into the receiving country. In particular we found that decision-makers commonly assume that once the applicant has left an oppressive or persecutory environment their sexuality will be openly and easily expressed through same-sex relationships and/or an ‘out’ identity in the ‘free’ receiving country (...). This is a very problematic assumption if the applicant has in fact continued to be closeted in the receiving country, has struggled to form relationships there or has oscillated in their self-identity through the process (...).

Conversely, the progress narrative assumes that there can be no joy or freedom in the experience of homosexuality in the country of origin, only fear. When applicants have stated that they were happy, content, or had no regrets about discovering their sexuality, decision-makers disbelieved them on the basis that the discovery could not be attended by such positive emotions in a persecutory environment.”³²

J. RENKENS vestigt eveneens de aandacht op het feit dat een “*lineaire, chronologische manier van ervaren en terugkijken*”³³ een westers patroon is en dat “*verhalen die op een andere manier worden verteld, bijvoorbeeld omdat iemand uit een andere cultuur komt, worden afgedaan als*

²⁷ Vluchtelingenwerk Vlaanderen, *Internationale bescherming van holebi's in België. Aanbevelingen en tips voor een beter verloop van de asielpcedure*, op.cit., pp. 31-32.

²⁸ RENKENS, J., “‘Kunt u dat moment eens beschrijven?’ Een analyse van de interviewmethode van de IND in lhbt-zaken”, op.cit., p.52.

²⁹ BERG, L., MILLBANK, J., “Constructing the Personal Narratives of Lesbian, Gay and Bisexual Asylum Claimants”, op. cit., p.3

³⁰ *Ibid.*, p.12.

³¹ *Ibid.*, p.13.

³² *Ibid.*, p.21.

³³ *Ibid.*, p.53.

onlogisch, alsof 'logisch zijn' een objectieve, cultureel neutrale eigenschap is."³⁴ In asielgehoren heeft dit tot gevolg dat meer "associatieve en circulaire verhaalspatronen" als ongeloofwaardig worden gezien."³⁵ Bovendien zijn volgens hem "vragen naar problemen, innerlijke strijd omdat je anders bent, typisch voor een westers ontwikkelingsmodel. Het lijkt niet alleen niet efficiënt om iemand langs deze meetlaar te leggen, maar ook niet eerlijk."³⁶

Daarnaast duiden L. BERG, J. MILLBANK en J. RENKENS erop dat in de westerse traditie (zelf)reflectie een belangrijk aspect van het relaas vormt, waardoor dit een belangrijke rol krijgt in de beoordeling van verzoeken om internationale bescherming op basis van SOGI:

*There is no reason to expect that most, or even many, applicants will be in the final stages of an identity synthesis process at the time they leave their country or when they make their way through the refugee determination procedures. In Western traditions, the expectation of coherent narrative about life experience require self-reflexivity. We expect a narrator to have objective distance about herself, to be able to describe different times in her life in relation to her self at present (...). The expectation of self-reflexivity deeply informs adjudication of the narrative Eastmond 2007, 246) yet reflective distance may not be a fair or realistic tool to determine the narrative's truth or authenticity.*³⁷

Volgens J. RENKENS, "omdat lhbti-vluchtelingen niet gewend zijn om over hun seksualiteit te spreken doen ze dit vaak voor het eerst tijdens hun gehoor bij de IND. Als iemand voor het eerst praat over ervaringen en gevoelens met betrekking tot lhbti, haar of zijn reflectie hierop, kan dit dit dus heel goed leiden tot een verhaal dat verwarrend en inconsistent klinkt."³⁸

Er kan dus geconcludeerd worden dat een aanpak van de asielinstanties gekenmerkt door het (on)bewust gebruik van stereotypen en/of op een westers model van SOGI tot een grote risico leidt dat het asielrelaas ongeloofwaardig beschouwd wordt, indien de verzoeker om internationale bescherming niet aan de (on)bewuste verwachtingen van de asielinstanties voldoet.

2.4. Vermijden van (westerse) stereotypen bij de beoordeling van de relaties van de verzoeker

Wanneer in dit profiel de term 'geloofwaardigheidsbeoordeling' wordt gebruikt, worden daarmee niet alleen elementen inzake (interne) duidelijkheid, volledigheid of consistentie (geloofwaardigheid sensu stricto) bedoeld, maar ook de beoordeling van de geloofwaardigheid van elementen als: de (subjectieve en objectieve) gegrondheid van de (vrees voor) vervolging, de beschikbaarheid van (niet-)staatsbescherming en interne vluchialternatieven (geloofwaardigheid sensu lato).³⁹

Alvorens dieper in te gaan op de geloofwaardigheidsbeoordeling van eventuele romantische en seksuele relaties van een verzoeker, dient een kanttekening te worden gemaakt: het is niet noodzakelijk om een relatie te hebben (gehad) met iemand van hetzelfde geslacht, om een bepaalde seksuele oriëntatie te hebben. Wanneer de verzoeker wél verklaart homoseksuele

³⁴ *Ibid.*

³⁵ *Ibid.*

³⁶ RENKENS, J., "'Kunt u dat moment eens beschrijven?' Een analyse van de interviewmethode van de IND in lhbtto-zaken", *op.cit.*, p.59.

³⁷ BERG, L., MILLBANK, J., "Constructing the Personal Narratives of Lesbian, Gay and Bisexual Asylum Claimants", *op.cit.*, p. 23.

³⁸ RENKENS, J., "'Kunt u dat moment eens beschrijven?' Een analyse van de interviewmethode van de IND in lhbtto-zaken", *op.cit.*, p.55.

³⁹ ROELS L. en CASTELEYN L., 'Praktijkgids: Gendergerelateerde Procedures om Internationale Bescherming (seksueel en gendergerelateerd geweld, seksuele oriëntatie en genderidentiteit)', Universiteit Gent, 2023, p. 12.

relaties te hebben gehad, wordt standaard door de asielinstanties de geloofwaardigheid hiervan ook onderzocht als bewijs voor de geloofwaardigheid van de SOGI van de verzoeker zelf.

Als de verzoeker een relatie(s) heeft in hun land van herkomst en/of in België, wordt vaak verwacht dat die details kan geven over hun partner. Van de verzoekers wordt verwacht dat die hun partner beschrijft en hun volledige naam, familieleden, relatiegeschiedenis en de 'ontdekking en aanvaarding' van hun seksualiteit kent. Al deze zaken zijn mogelijk moeilijk om te weten in een context waarin je relatie een geheim is. De ontdekking en aanvaarding van gevoelens voor iemand van hetzelfde gender wordt zelfs zo relevant geacht dat het tussen partners onderling moet worden besproken.⁴⁰

*"Examples of findings of facts based on **incorrect assumptions** on what is reasonable behaviour for a SOGIESC individual, include (...) SOGIESC individuals **would discuss previous sexual relationships with current partners.**"⁴¹*

Daarnaast wordt van de verzoekers verwacht dat zij een gedetailleerd verslag geven van de ontwikkeling van hun relatie, van 'wie zette de eerste stap' tot 'wat waren enkele gezamenlijke activiteiten en dromen' en andere anekdotes. De instanties verwachten hier vaak een chronologisch verhaal en een correcte datering van bepaalde mijlpalen in de relatie, wat ten onrechte veronderstelt dat mensen in staat zijn data en de volgorde van gebeurtenissen te onthouden.⁴² H. CAMERON schrijft

*"Researchers now conclude that in fact we 'often have **difficulty recalling the order of the components of the autobiographical events**' (...) [and] these error patterns are 'consistent with the prevalence of **errors found when peoples' ability to date events is examined**'."⁴³*

In werkelijkheid hebben de instanties en de verzoeker niet steeds dezelfde opvatting over wat een 'relatie' inhoudt en wanneer deze zogenaamd begint of evolueert, waardoor schijnbaar 'inconsistenties' ontstaan.⁴⁴ Vluchtelingenwerk Vlaanderen vraagt zich dan ook af "Wanneer spreek je van een relatie?"⁴⁵ N. HERSH stelt

*"Adjudicators should avoid conflating **culturally defined values like love and commitment** when assessing the genuineness of refugees' same-sex or opposite-sex relationships."⁴⁶*

Tijdens het persoonlijk onderhoud letten de instanties op de 'aannemelijkheid' van de gebeurtenissen die de verzoeker in een 'homofobe context' meemaakt. Vaak zal het niet geloofwaardig worden geacht dat de verzoeker of hun partner een bepaald '**risico**' heeft genomen. De beoordeling van de aannemelijkheid vindt in de geanalyseerde zaken vooral plaats in verband met het begin van de relatie ('waarom heeft iemand het risico genomen om een relatie te beginnen') en de ontdekking van hun relatie door anderen ('waarom zou je het risico nemen

⁴⁰ ROELS L. en CASTELEYN L., 'Praktijkgids: Gendergerelateerde Procedures om Internationale Bescherming (seksueel en gendergerelateerd geweld, seksuele oriëntatie en genderidentiteit)', Universiteit Gent, 2023, p.73.

⁴¹ Immigration and Refugee Board of Canada, 'Guideline 9: Proceedings Before the IRB Involving Sexual Orientation, Gender Identity and Expression, and Sex Characteristics', 2017.

⁴² ROELS L. en CASTELEYN L., 'Praktijkgids: Gendergerelateerde Procedures om Internationale Bescherming (seksueel en gendergerelateerd geweld, seksuele oriëntatie en genderidentiteit)', Universiteit Gent, 2023, p.74.

⁴³ CAMERON H.E., 'Refugee Status Determinations and the Limits of Memory', *International Journal of Refugee Law*, Volume 22, 2010, pp. 478-479, <https://doi.org/10.1093/ijrl/eeq041>.

⁴⁴ ROELS L. en CASTELEYN L., 'Praktijkgids: Gendergerelateerde Procedures om Internationale Bescherming (seksueel en gendergerelateerd geweld, seksuele oriëntatie en genderidentiteit)', Universiteit Gent, 2023, p.74.

⁴⁵ Vluchtelingenwerk Vlaanderen, *Internationale bescherming van holebi's in België. Aanbevelingen en tips voor een beter verloop van de asielprocedure*, p. 38.

⁴⁶ HERSH N., 'Challenges to Assessing Same-Sex Relationships under Refugee Law in Canada', *McGill Law Journal*, Volume 60, 2015, p. 527, beschikbaar op https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2985580, 560.

om dat te doen en betraapt te worden'). De instanties zien verschillende psychologische en culturele factoren over het hoofd die van invloed zijn op de **risicoperceptie en het risicomanagement** van de verzoeker. Een van de vele factoren die dit beïnvloeden is de vertrouwdsheid, namelijk hoe meer vertrouwd iemand is met een risico, hoe minder voorzorgsmaatregelen die zal nemen.⁴⁷ Dit geldt met name voor SOGI-verzoekers, die dagelijks met risico's worden geconfronteerd⁴⁸. H. CAMERON legt uit dat de risicobeoordeling van verzoekers (en anderen) nog verder wordt beïnvloed door de aantrekkelijkheid van het risico:

*"Your brain is an enabler: it does its best to give you what you want, whether it is good for you or not. **If you want to take a particular risk very badly, this will not only affect how you weigh the pros and cons, it will also make you perceive the risk itself as less dangerous than it is.**"*⁴⁹

Hoe **bewuster** de verzoeker zich is van de vervolging in hun 'homofobe land', vooral als die mensen kent die zijn gearresteerd en vervolgd of als die zelf eerder is gearresteerd, hoe minder risicogedrag de instanties van de verzoeker lijken te verwachten. Dit gaat niet alleen voorbij aan de individuele risicotolerantie van mensen, maar ook aan de algemene **optimisme bias** van iedereen.

*"This 'optimism bias' – **the tendency to rate our own risk as significantly lower than that of our peers** – seems to be a universal and highly resilient human psychological trait."*⁵⁰

Een analyse van de motivatie van de beslissingen toont aan dat de asielinstanties ook lijken te verwachten dat het relaas van een verzoeker over hun partner en hun relatie **gedetailleerd en emotioneel** is, wat voorbijgaat aan de invloed van trauma, isolatie, PTSS en geïnternaliseerde homofobie op het vertellen van een dergelijk verhaal⁵¹. Een terugkerend punt van kritiek is dat de verzoeker om internationale bescherming een stereotiepe uitleg geeft over hoe die wist dat iemand homoseksueel was (bijvoorbeeld door te verwijzen naar hun 'gaydar' en dit te kunnen aanvoelen/zien van anderen).⁵²

*"Internalized homophobia sufferers may (...) accept societal stereotypes surrounding homosexuality. (...) Sufferers of internalized homophobia may denigrate themselves and their same-sex relationships "*⁵³

Van **alleenstaande verzoekers** die in België aankomen, lijkt vaak verwacht te worden dat ze andere LGBTIQ+ mensen opzoeken en *daten* nu ze in een zogenaamd 'veilig land' zijn. Daarbij wordt over het hoofd gezien dat zij om verschillende redenen geen **relatie willen aangaan**, bijvoorbeeld omdat zij te kampen hebben met PTSS, depressie en/of discriminatie in hun

⁴⁷ ROELS L. en CASTELEYN L., 'Praktijkgids: Gendergerelateerde Procedures om Internationale Bescherming (seksueel en gendergerelateerd geweld, seksuele oriëntatie en genderidentiteit)', Universiteit Gent, 2023, pp.73-74.

⁴⁸ CAMERON H.E., 'Risk Theory and "Subjective Fear": The Role of Risk Perception, Assessment, and Management in Refugee Status Determinations', *International Journal of Refugee Law*, Volume 20, 2008, p. <https://doi.org/10.1093/ijrl/een032>.

⁴⁹ *Ibid.*, 571.

⁵⁰ *Ibid.*, 573.

⁵¹ Zie punt 2.1.1. Zie ook BERG, L., MILLBANK, J.; Vluchtelingenwerk Vlaanderen ; HELD N., 'What Does a Genuine Lesbian/Gay Relationship Look Like in the Eyes of Asylum Decision Makers?' *Discover Society*, 2017, <https://archive.discover-society.org/2017/05/02/what-does-a-genuine-lesbiangay-relationship-look-like-in-the-eyes-of-asylum-decision-makers/>.

⁵² ROELS L. en CASTELEYN L., 'Praktijkgids: Gendergerelateerde Procedures om Internationale Bescherming (seksueel en gendergerelateerd geweld, seksuele oriëntatie en genderidentiteit)', Universiteit Gent, 2023, p.75.

⁵³ HERSH N., 'Challenges to Assessing Same-Sex Relationships under Refugee Law in Canada', *McGill Law Journal*, Volume 60, 2015, p. 546, beschikbaar op https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2985580, 546.

gastland⁵⁴. Wanneer zij wel een relatie willen aangaan, wordt hun mogelijkheid daartoe beïnvloed door de intersectie van hun gender, seksuele oriëntatie, 'ras', klasse, talenkennis en wettelijke status. Verschillende verzoekers verklaarden dat ze op datingapps en in de datingscene vragen over hun werk en dagelijks leven niet adequaat konden beantwoorden. Eén verzoekster verklaarde hierover: "[op] de datingsite chat ik met veel vrouwen, als ze [vragen] wat doe je voor de kost, telkens als ik mezelf uitlegde, [liepen] ze weg". Men kan in een relatie belanden die (emotioneel) **gewelddadig wordt** wanneer de partner misbruik maakt van de verzoekers' kwetsbaarheid.⁵⁵ Deze maatschappelijke druk om een relatie aan te gaan en de mogelijkheid om in een gewelddadige relatie verstrikt te raken, hebben een grote invloed op het welzijn en het gevoel van eigenwaarde van de verzoekers⁵⁶. Zo verklaart N. HERSCH

*"Refugees often come with limited finances, making **socializing in gay-frequented venues unlikely**. Naturally, some refugees may not enjoy going out to bars and clubs. There is no doubt that many refugees confront the hardships of poverty and racial exclusion after arriving (to Canada). Therefore, when adjudicators form expectations on the lifestyles of sexual minority refugees, they must **take into consideration the intersections of gender, sexual orientation, socioeconomic status, and linguistic background, among other considerations.**"*⁵⁷

Indien de verzoeker **heteroseksuele relaties** heeft gehad, moet die hier duidelijk en vroegtijdig een verklaring voor bieden.⁵⁸ Wanneer de verzoeker toelicht dat die biseksueel is of een gedwongen huwelijk aanging, hoeft dit dan ook geen negatieve gevolgen te hebben op de geloofwaardigheid van hun seksualiteit⁵⁹. M. TSCHALAER legt uit

*"[T]heir minority status as women, homo-, bi-, or transsexuals and as womxn of colour result in complex asylum narratives that need to be assessed using an intersectionality lens. This is to acknowledge the multi-faceted ways in which non-heterosexual womxn try **to protect themselves in their everyday lives**, so as not to overstep entrenched social and religious boundaries, which includes **heterosexual marriages, children.**"*⁶⁰

2.5. Focus op de vrees voor vervolging in plaats van op de seksualiteit van de verzoeker

HERSH N., 'Challenges to Assessing Same-Sex Relationships under Refugee Law in Canada', *McGill Law Journal*, Volume 60, 2015, p. 546, beschikbaar op https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2985580; HELD N., 'What Does a Genuine Lesbian/Gay Relationship Look Like in the Eyes of Asylum Decision Makers?' *Discover Society*, 2017, beschikbaar op <https://archive.discoverociety.org/2017/05/02/what-does-a-genuine-lesbiangay-relationship-look-like-in-the-eyes-of-asylum-decision-makers/>.

⁵⁵ ROELS L. en CASTELEYN L., 'Praktijkgids: Gendergerelateerde Procedures om Internationale Bescherming (seksueel en gendergerelateerd geweld, seksuele oriëntatie en genderidentiteit)', Universiteit Gent, 2023, p.76.

⁵⁶ CONNELLY E., 'Queer, Beyond a Reasonable Doubt: Refugee Experiences of "Passing" into "Membership of a Particular Social Group"', University College London, 2013, <https://www.geog.ucl.ac.uk/research/research-centres/migration-research-unit/publications/working-papers/files/Elizabeth%20Connely%202014%203.pdf>.

⁵⁷ HERSH N., 'Challenges to Assessing Same-Sex Relationships under Refugee Law in Canada', *McGill Law Journal*, Volume 60, 2015, p. 568, beschikbaar op https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2985580.

⁵⁸ ROELS L. en CASTELEYN L., 'Praktijkgids: Gendergerelateerde Procedures om Internationale Bescherming (seksueel en gendergerelateerd geweld, seksuele oriëntatie en genderidentiteit)', Universiteit Gent, 2023, p.76.

⁵⁹ Vluchtelingenwerk Vlaanderen, *Internationale bescherming van holebi's in België. Aanbevelingen en tips voor een beter verloop van de asielpprocedure*.

⁶⁰ TSCHALAER, M., "Victimhood and femininities in Black lesbian asylum cases in Germany", *Journal of Ethnic Migration Studies*, 2021, Volume 47, Issue 15, p.13.

In haar rapport van 2020 benadrukt Vluchtelingwerk Vlaanderen onder meer dat de gevreesde vervolging de hoofdfocus van de beoordeling moet zijn, in plaats van het verifiëren van de SOGI.⁶¹ Het centraal stellen van de vrees voor vervolging vereist dat uit diverse bronnen informatie uit het land van herkomst wordt verzameld die betrekking heeft op de specifieke realiteit voor mensen met niet-normatieve seksuele handelingen en genderexpressies.⁶²

Volgens NANSEN impliceert deze aanpak dat de geloofwaardigheid op een meer objectieve manier wordt beoordeeld.

Dit is ook de aanbeveling van ILGA:

*“ILGA-Europe considers that decision-makers should develop a different vision of credibility. **We acknowledge that LGBTI asylum authorities need to assess the general credibility of an applicant’s story in relation to the well-foundedness of the fear of persecution.** However, this assessment differs from testing one’s sexual orientation or gender identity. ILGA-Europe is of the opinion that **the assessment should acknowledge the self-identification of the person concerned and focus on the persecution this person has experienced or fears.** This point of view has consequences vis-à-vis the policies to be adopted by asylum authorities in their examination of claims and in their training schemes.”⁶³*

Ook SOGICA beveelt aan dat:

*“To accurately reflect international refugee law and European jurisprudence, asylum authorities should stress that **the question for decision-makers to ask is not whether claimants are ‘truly’ LGBTIQ+ (lesbian, gay, bisexual, trans, intersex, queer and others), but only whether they are likely to be persecuted on SOGI grounds if they were to be returned to the country of origin.**”⁶⁴*

M. DUSTIN en N. FERREIRA pleiten ook voor een nieuwe aanpak van de behandeling van verzoeken om internationale bescherming op basis van SOGI, gebaseerd op vervolging in plaats van identiteit:

*“The element of PSG that entails consideration of a claimant’s ‘true’ or perceived identity sadly remains an inevitable one given the Refugee Convention provisions. **However, in addition to encouraging more frequent use of the other four Convention groups in SOGI cases, there is scope for establishing PSG membership through acceptance of self-identification as a default position and more consistent recognition of the principle of the benefit of the doubt.** (...). Moreover, and this is at the centre of our proposal, **this should be accompanied by a greater focus on conditions in the country of origin (with all that entails in terms of resource allocation and guidance), given the widespread recognition that this is a particular need in SOGI asylum decision-making and the risk that a lack of COI about SOGI persecution will be interpreted as evidence that persecution does not exist. What we suggest here is a clearer delineation between the two elements of the adjudication process: the evidentiary stage (including interviewing) and the decision made on the basis of that evidence. It is the former that needs revision, by focusing more on persecution and the threat of persecution and the evidentiary basis for that. Prioritising COI in the first, evidentiary stage of the claims process would then provide a sounder basis for decision-makers at the***

⁶¹ Vluchtelingenwerk Vlaanderen, *Internationale bescherming van holebi’s in België. Aanbevelingen en tips voor een beter verloop van de asielpcedure*, op.cit, p. 65.

⁶² ROELS L. en CASTELEYN L., ‘Praktijkgids: Gendergerelateerde Procedures om Internationale Bescherming (seksueel en gendergerelateerd geweld, seksuele oriëntatie en genderidentiteit)’, Universiteit Gent, 2023, p. 81.

⁶³ ILGA Europe, *Good practices related to LGBTI applicants in Europe*, mei 2014, p.21. beschikbaar op https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/Attachments/good_practices_related_to_lgbti_asylum_applicants_in_europe_jul14_1.pdf

⁶⁴ SOGICA, *Getting it Right!, 30 recommendations for improving the lives of people claiming asylum on the basis of sexual orientation or gender identity (SOGI) in the UK*, op.cit.

*second stage of assessing whether, based on the established facts, claimants meet the criteria as laid out in Article 1 of the Refugee Convention.*⁶⁵

3. Bewijslast en bewijsmiddelen

Gelet op de moeilijkheid voor een verzoeker om internationale bescherming om hun seksuele oriëntatie te bewijzen en om een subjectieve aanpak te vermijden, moet de bewijslast soepel zijn en verdeeld worden tussen de verzoeker en de asielinstanties, rekening houdend met de onderzoeksmiddelen waarover de overheid beschikt en het gemak waarmee zij informatie kan verkrijgen over bepaalde elementen, zoals over de algemene situatie in het land van herkomst van de verzoeker.⁶⁶

UNHCR stelt:

“The applicant’s own testimony is the primary and often the only source of evidence, especially where persecution is at the hands of family members or the community. Where there is a lack of country of origin information, the decision maker will have to rely on the applicant’s statements alone. Normally, an interview should suffice to bring the applicant’s story to light. Applicants should never be expected or asked to bring in documentary or photographic evidence of intimate acts. It would also be inappropriate to expect a couple to be physically demonstrative at an interview as a way to establish their sexual orientation.”⁶⁷

Daarnaast benadrukt UNHCR het volgende:

“Where individuals are at risk of persecution on the basis of their sexual orientation or gender identity, it is crucial that they are able to seek safety and protection. The Refugee Convention has been widely recognised as capable of providing protection to these groups, amongst others.

The need is not for reform, or more restrictive interpretation, but for stronger and more consistent application of the Convention and its underlying principle of responsibility-sharing.”⁶⁸

In het kader van het SOGICA-project wordt aanbevolen:

“21. Standard and burden of proof

Asylum claimants are often required to meet unfairly high evidentiary standards. In practice, asylum and judicial authorities apply a standard of proof that goes beyond the ‘reasonable degree’ threshold claimants are required to meet under international refugee law, often simultaneously violating the principle of the benefit of the doubt. Asylum authorities also often fail to adopt a sufficiently active role in evidence-gathering. Instead, asylum authorities should respect the correct standard of proof, including the principle of the benefit of the doubt, and share the burden of proof with asylum claimants.”

De RvV heeft in verschillende arresten met betrekking tot SOGI-verzoeken om internationale bescherming het voordeel van de twijfel aan de verzoeker gegeven. Dit moet het geval zijn *“wanneer het geheel samenhangend en doorleefd is en niet in strijd met de landeninformatie.”*⁶⁹

⁶⁵ DUSTIN, M., FERREIRA, N., “Improving SOGI Asylum Adjudication: Putting Persecution Ahead of Identity”, *Refugee Survey Quarterly*, 2021, 40, pp. 341-342.

⁶⁶ Nansen Note 2018/3, Beoordeling van de bewijsmiddelen inzake asiel: de actualiteit sinds het arrest Singh e.a. v. België, beschikbaar op <https://nansen-refugee.be/wp-content/uploads/2019/01/nansen-note-2018-3-asielprocedure-beoordeling-bewijsmiddelen.pdf>.

⁶⁷ UNHCR, *Guidelines on International Protection No.9: Claims to Refugee Status based on Sexual Orientation and/or Gender Identity within the Context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol relating to the Status of Refugees*, op.cit., § 64.

⁶⁸ UNHCR, *Comment on the importance of the International Refugee Convention*, 26 september 2023, beschikbaar op <https://www.unhcr.org/uk/news/press-releases/unhcr-news-comment-importance-international-refugee-convention>.

⁶⁹ Vluchtelingenwerk Vlaanderen, *Internationale bescherming van holebi's in België*, op.cit, p. 61.

Zo heeft de Raad in een arrest van 28 mei 2018 geoordeeld:

*“11. Le Conseil estime que, malgré certaines zones d’ombre, les propos du requérant sont dans l’ensemble crédibles et cohérents et il considère, en outre, que si un doute subsiste, il doit bénéficier au requérant compte tenu de son **profil particulier** et du **contexte général** qui prévaut en Irak et plus particulièrement à Bagdad. »⁷⁰*

Voorts moeten de asielinstanties *“altijd het geheel van de verklaringen, de bewijsstukken en de landeninformatie beoordelen.”*⁷¹

In een arrest van 12 januari 2017 heeft de RvV een correcte toepassing van deze principes gemaakt:

*“Indien de commissaris-generaal terecht stelt dat “de motivering als geheel moet worden gelezen en niet als samenstelling van componenten die elk op zich een beslissing kunnen dragen” dan benadrukt de Raad dat ook **de verklaringen van een asielzoeker, die geacht wordt zijn homoseksualiteit aan te tonen, als geheel moeten gelezen worden. Het is immers evenmin gemakkelijk voor de LGBTI-asielaanvragers om hun geaardheid aan te tonen en aannemelijk te maken en deze te objectiveren. Het is dan ook doorheen zijn verklaringen dat verzoeker meerdere indicaties geeft over zijn ontluikende bewustwording, ernstige incidenten tijdens zijn tienerjaren (verkrachting door een oudere jongen) en de gevolgen hiervan en over hoe hij zich gedroeg (over zijn omgang met meisjes waarvoor hij uitgelachten werd; hoe hij probeerde de jongen te benaderen waarop hij verliefd werd). Elk op zich zijn dit geen doorslaggevende factoren die zijn homoseksualiteit aantonen maar tezamen gelezen met verzoekers nadere toelichtingen over zijn leefomgeving en hoe hij zijn homoseksualiteit verborg zijn het belangrijke aanduidingen.**”⁷²*

Bovendien wordt de relevantie van getuigenverklaringen bij het vaststellen van SOGI benadrukt in een arrest van 20 mei 2020.⁷³

« Pour sa part, le Conseil observe que le requérant a déposé tout au long de la procédure divers témoignages écrits de personnes qui disent l’avoir fréquenté dans des milieux ou manifestations gays, avoir eu des relations homosexuelles occasionnelles avec lui ou entretenir une relation homosexuelle suivie avec lui.

Il résulte de la diversité et de la quantité de ces témoignages et attestations que l’orientation sexuelle du requérant est confirmée par des personnes de divers horizons, relations personnelles, compagnons, militants, psychologue, qui le fréquentent ou l’ont fréquenté à des titres divers sur des périodes de temps parfois longues. Le Conseil n’aperçoit aucune raison de mettre en doute la sincérité et la fiabilité de ces attestations et tient, en conséquence, l’orientation sexuelle du requérant pour établie. »

In hetzelfde arrest bekritiseert de Raad de analyse van de neergelegde documenten door het CGVS. Het herinnert eraan dat het bewijsmateriaal moet worden geanalyseerd overeenkomstig artikel 48/6, §1 en 4 van de Vw.⁷⁴

(...) la partie défenderesse adopte une approche consistant dans un premier temps à évaluer la crédibilité générale du requérant, à conclure à l’absence de cette

⁷⁰ RvV nr. 204.419, 28 mei 2018. Zie ook RvV nr. 175.781, 4 oktober 2016 en nr. 216.404, 6 februari 2019.

⁷¹ Vluchtelingenwerk Vlaanderen, *Internationale bescherming van holebi’s in België. Aanbevelingen en tips voor een beter verloop van de asielprocedure*, op.cit, p. 60.

⁷² RvV, nr. 180.657, 12 januari 2017.

⁷³ RvV nr.235936 van 20 mei 2020.

⁷⁴ Zie ook Nansen Note 2018/3, Beoordeling van de bewijsmiddelen inzake asiel: de actualiteit sinds het arrest Singh e.a. v. België, beschikbaar op <https://nansen-refugee.be/wp-content/uploads/2019/01/nansen-note-2018-3-asielprocedure-beoordeling-bewijsmiddelen.pdf>

crédibilité et à examiner ensuite seulement si les éléments de preuve déposés « peuvent restituer à [son] récit la crédibilité qui lui fait défaut ». Une telle approche inverse, en réalité, le schéma suivi par l'article 48/6, §§ 1er et 4, cité plus haut. (...)

In een recent arrest over het volgend verzoek van een homoseksuele man uit Senegal heeft de Raad onder andere rekening gehouden met het profiel van de getuigen:

(...) « Le Conseil souligne d'emblée que, dans le cadre de sa seconde demande de protection internationale, **le requérant produit de nombreux témoignages, émanant de six personnes différentes, dont la plupart le connaissent et le fréquentent depuis plusieurs années** ; ces témoignages attestent tous la réalité de son orientation sexuelle ; certains sont **très circonstanciés** et émanent de **personnes fiables et revêtues d'une probité ou d'une autorité réelles**. En particulier, le Conseil constate que la partie requérante joint à sa note complémentaire (...) un témoignage (...) rédigé par **l'assistante sociale du requérant** (...) qui accompagne son quotidien et le suit en consultation depuis de nombreuses années (...). Le Conseil estime que ce témoignage, par ailleurs circonstancié, est **doué d'une certaine forme de probité**, au vu du **profil particulier de son auteur dont la fonction laisse supposer qu'il est astreint à une certaine éthique professionnelle**. Le requérant dépose également des **témoignages de personnes issues du monde associatif, en particulier de responsables d'ASBL, de son psychologue** ainsi qu'une demande de recherche auprès du service tracing de la Croix-Rouge, démontrant ses inquiétudes envers son ex compagnon. Partant, le Conseil estime que **l'ensemble de ces documents apportent un tout autre éclairage quant à la réalité de l'orientation sexuelle du requérant en ce qu'ils sont dignes de se voir reconnaître une force probante suffisante** et permettent dès lors de **tenir désormais pour établie l'homosexualité du requérant**. »⁷⁵

Tenslotte moeten de asielinstanties, naast de verklaringen van de verzoeker ook rekening houden met de documenten die ze neerleggen, waaronder attesten van LGBTIQ+-verenigingen, die minstens een begin van bewijs vormen.⁷⁶

4. De specifieke situatie van (Afrikaanse) lesbische vrouwen

Het is belangrijk dat de asielinstanties rekening houden met de specifieke situatie van lesbische vrouwen, die vaak verschilt van die van homoseksuele mannen.

Onderzoek toont aan dat lesbische vrouwen minder vaak een verzoek om internationale bescherming indienen.⁷⁷ Bovendien ondervinden ze, als het verzoek eenmaal is ingediend, meer obstakels dan homoseksuele mannen bij het formuleren van hun vrees voor vervolging. Dit is onder meer te wijten aan het feit dat mannen vaker worden vervolgd in de publieke sfeer dan in de privésfeer.⁷⁸

Lesbische verzoeksters om internationale bescherming worden vaak dubbel gediscrimineerd, omdat ze vrouw en lesbisch zijn. Dit is ook gelinkt aan het feit dat ze vaak het slachtoffer zijn geweest van seksueel en gendergerelateerd geweld, alsook van geweld omwille van hun seksuele oriëntatie.⁷⁹

⁷⁵ RvV nr. 288 284 van 28 april 2023.

⁷⁶ Vluchtelingenwerk Vlaanderen, *Internationale bescherming van holebi's in België. Aanbevelingen en tips voor een beter verloop van de asielprocedure*, op.cit., p. 24. De auteurs van het rapport melden ook andere bewijsmaterialen waarmee rekening moet gehouden worden. Zie pp.43-47.

⁷⁷ TSCHALAER, M., "Victimhood and femininities in Black lesbian asylum cases in Germany", *Journal of Ethnic Migration Studies*, 2021, 47:15, p. 3535.

⁷⁸ NEILSON, V., *Homosexual or Female? Applying Gender-Based Asylum Jurisprudence to Lesbian Asylum Claims*, *Stanford Law and Policy Review*, 2005, 417.

⁷⁹ TSCHALAER, "Victimhood and femininities in Black lesbian asylum cases in Germany", op.cit., p. 3533.

Onderzoek toont bovendien aan dat te vaak argumenten die gebruikt worden in de geloofwaardigheidsbeoordeling van verzoeken om internationale bescherming ingediend door homoseksuele mannen bijna letterlijk worden getransponeerd naar de situatie van lesbische verzoekers.⁸⁰ Er is als het ware een neiging om een soort 'one-size-fits-all'-benadering toe te passen. Dit heeft tot gevolg dat er bij de geloofwaardigheidsbeoordeling onvoldoende tot geen rekening wordt gehouden met de complexe identiteit van lesbische verzoekers om internationale bescherming, als zijnde niet-heteroseksuele vrouwelijke vluchtelingen.⁸¹ Uit het onderzoek van L. VERHAEGHE et al. blijkt echter dat de ervaringen van lesbische verzoekers om internationale bescherming verschillend zijn dan de ervaringen van andere SOGI-verzoekers. Ze ervaren namelijk het verbergen van hun seksualiteit, de tijdslijn van hun ervaringen en de fluiditeit van hun identiteit anders dan homoseksuele mannen. Bovendien lijden ze vaak onder specifieke vormen van gendergerelateerd geweld.⁸²

Net als homoseksuele mannen worden lesbische vrouwen dus geconfronteerd met stereotypen wanneer ze internationale bescherming aanvragen. Daarnaast hebben ze te maken met bijkomende stereotypen, verbonden aan hun leven als lesbische vrouwen.

L. BERG en J. MILLBANK duiden dit:

“Another significant flaw with the staged theory of identity development is that it was originally based upon male accounts. This model has since been taken as a generic account of homosexuality while excluding, or indeed misrepresenting, the experiences of lesbians (...). In fact there is considerable clinical evidence that same-sex attracted Western women and men have very different processes of identity formation, including typically different sequences of events. For example, it appears to be more common for men to experience gay sex before consciously identifying as gay as well as more common for them to have a first sexual encounter with a male with whom they are not otherwise intimate. In contrast, women tend to internally identify that they are lesbian or bisexual prior to having any sexual contact and such sexual contact usually takes place within an ongoing relationship of emotional intimacy (...).

(...)

It therefore appears not at all unlikely that lesbian refugee claimants will have had previous heterosexual relationships, have interspersed heterosexual and lesbian relationships, or have maintained a heterosexual marriage while in a serious lesbian relationship. Yet such variability of sexual expression - either as the result of an authentic variation in attractions over time or through co-option of preferred sexual expression by dominant cultural norms - is often taken to impugn credibility.⁸³

Uit een onderzoek naar de ervaringen van lesbische verzoeksters om internationale bescherming in het Verenigd Koninkrijk blijkt dat stereotypen zeer aanwezig zijn, en gevolgen hebben op de afloop van de procedure:

“A major concern for the women interviewed was how individual decision-makers understood and interpreted ‘sexuality’ and made assumptions about the appearance,

⁸⁰ DANISI C., DUSTIN M., FERREIRA N., HELD N., “SOGI Asylum in Europe: Emerging Patterns”. In: Queering Asylum in Europe, 2021, IMISCOE Research Series, Springer, Cham, https://doi.org/10.1007/978-3-030-69441-8_10; VERHAEGHE L., JACOBS M. & MARYNS K. “Discursive Tensions of Credibility and Performance in Assessing Lesbian Refugee Claims for International Protection.” *Int. Migration & Integration*, 2023, beschikbaar op <https://doi.org/10.1007/s12134-023-01009-9>.

⁸¹ VERHAEGHE L., JACOBS M., MARYNS K., “Discursive Tensions of Credibility and Performance in Assessing Lesbian Refugee Claims for International Protection.” *Int. Migration & Integration*, 2023, beschikbaar op <https://doi.org/10.1007/s12134-023-01009-9>.

⁸² *Ibid.*

⁸³ BERG, L., MILLBANK, J., “Constructing the Personal Narratives of Lesbian, Gay and Bisexual Asylum Claimants”, *op. cit.*, pp. 18-19.

characteristics and behaviour of ‘a lesbian’ – perceptions which were found to have a significant influence on the outcome of women’s asylum applications.”

En

“Clearly, decisions regarding someone’s claim to be a lesbian were frequently based on the extent to which they conformed to Western stereotypes. Failure to meet these preconceived ideas often resulted in asylum claims being refused and women’s individual credibility being questioned.”⁸⁴

De auteurs van de SOGICA-studie vestigen ook de aandacht op de stereotypen waarmee lesbische verzoeksters om internationale bescherming worden geconfronteerd:

“The intersections between sex, gender, sexuality, cultural and ethnic background possess a significant influence in this context, which is often overlooked by decisionmakers despite its importance from the perspective of our feminist and queer theoretical underpinnings (Chap. 3). Lesbian claimants may struggle to convince decision-makers, as many of the most concrete SOGI stereotypes relate to gay men, while ‘lesbian sexuality is either invisible or it is treated in a manner verging on the pornographic’ (...).”⁸⁵

De vrouwen die werden geïnterviewd voor het bovengenoemde onderzoek spraken ook over de moeilijkheid om over hun seksuele verlangens en relaties te praten, en de impact die dit heeft op hun mentale gezondheid en welzijn:

“Re-telling intimate accounts and being questioned in open courts about their sexual desires and their relationships also emerged as difficult, and for some this experience affected their mental health and well-being.”⁸⁶

En

“Given that the participants had experienced sexuality-related violence in their home countries (including, for some, by police officers or while in police custody), disclosing their sexuality to people in a position of authority was stressful. Talking about being a lesbian during legal interviews and court appearances was described as exhausting and emotionally draining.”⁸⁷

Academisch onderzoek documenteert bovendien hoe de druk om beoordeeld te worden en het belang om geloofd te worden de verhalen van de vrouwen domineren:

“The pressure of being judged and the importance of being believed also dominated women’s accounts. Consequently, their asylum narratives were not solely based on what they said, but also how these narratives were performed and interpreted by decision-makers. I have drawn on Butler (1990) distinction between the act of doing and being in order to explore the ways that women talked of the struggle between being a lesbian and being believed to be a lesbian. Here it is clear how the search for ‘truth’ also elicits a ‘performance’ as women’s accounts and observational behaviour are scrutinised within the ‘legal gaze’ in order to ascertain their believability. Although a legitimate line of legal enquiry, women internalised this process as a personal interrogation and often a form of personal rejection. In attempting to respond to the legal requests, women reported

⁸⁴ BENNETT, C., THOMAS, F., Seeking asylum in the UK: lesbian perspectives, *Forced Migration Review*, beschikbaar op <https://www.fmreview.org/sogi/bennett-thomas>, p. 26.

⁸⁵ CARMISI, D., DUSTIN, M., FERREIRA, N., HELD, N., *Queering Asylum in Europe. Legal and Social Experiences of Seeking International Protection on grounds of Sexual Orientation and Gender Identity*, 2021, p. 305.

⁸⁶ BENNETT, C., THOMAS, F., Seeking asylum in the UK: lesbian perspectives, *op.cit.*, p. 26.

⁸⁷ *Ibid.*

*tensions between constructing their personal sexual selves whilst simultaneously conforming to the stereotypes which they felt they were judged on.*⁸⁸

M. DUSTIN identificeert een bijkomende moeilijkheid voor lesbische vrouwen, die heel vaak het slachtoffer zijn van seksueel en gendergerelateerd geweld. Zij moeten immers eerst hun seksuele identiteit bewijzen, waardoor seksueel en gendergerelateerd geweld soms onzichtbaar of secundair wordt.⁸⁹ M. DUSTIN geeft aan:

“For women assumed to be straight, the focus is on the form of persecution (proving a credible risk of gender-based violence); for lesbian and bi-sexual women, the focus is on the Refugee Convention ground (the credibility of their sexual identity as the basis for establishing membership of a particular social group).”⁹⁰

En

*“Does it matter whether claims are accepted or refused primarily because the claimant is a lesbian or bisexual, or is a woman who has experienced GBV? However, **the end result may not be the same**, as the cases above illustrate: **if a claim is presented as based on sexual orientation, that triggers a determination process almost entirely focused on the claimant’s credibility in terms of whether she is “genuinely” a lesbian or bisexual**, often evidenced by her behaviour after claiming asylum. The claim is then often rejected on the basis of minor inconsistencies in the claimant’s narrative. **If the same woman’s experiences of GBV are made central, the basis for proving her case prioritises the body of Country of Origin Information available, to ask whether she would be at risk of the same kind of violence that caused her to flee if she is returned to her country of origin. These are two significantly different lines of argument and evidentiary processes, and may therefore result in different final decisions.** Neither type of claim is easy and both are intrusive in different ways, but in channelling the claim into the sexual orientation box at the expense of other aspects, the evidentiary process for lesbian and bisexual women fails to reflect the reasons why they need protection: that they experience GBV because of their sexuality. **The focus becomes the individual’s identity, established largely through the coherence of her narrative and jeopardised by the kinds of memory lapses that are typical of people who have experienced trauma and violence.**”⁹¹*

Volgens M. DUSTIN heeft dit tot gevolg dat de beslissingen op basis van gedeeltelijke weergave van de ervaringen van verzoeksters worden genomen.⁹² Om deze reden suggereert ze een breder gebruik van de politieke overtuiging als grond van vervolging. Door te weigeren te voldoen aan onderdrukkende verwachtingen op basis van gender, verwerpt een vrouw immers impliciet of expliciet de misogynie en/of homofobie waaraan ze onderworpen is in haar land van herkomst. Dit moet volgens M. DUSTIN dan ook gezien worden als een uiting van een politieke mening of als de basis om haar een politieke mening toe te schrijven:

⁸⁸ BENNETT, C., *Sexuality and the Asylum Process: The Perspectives of Lesbians Seeking Asylum in the UK*, University of Sussex, Thesis, 2014, p. 179.

⁸⁹ DUSTIN, M. “Pathways to Refugee Protection for Women: Victims of Violence or Genuine Lesbians?”, *Refugee Survey Quarterly*, 2022, 41, p.405.

⁹⁰ *Ibid.*, pp.394 en 403.

⁹¹ *Ibid.*, p. 412.

⁹² *Ibid.*, p. 394.

“It would recognise the agency of claimants and their right to protection rather than forcing women to shape their experiences to fit one of two stereotypes – victim of violence or victim of homophobia.”⁹³

En

“This would also avoid the prurient focus on whether a claimant is “genuinely” lesbian or bisexual that then leads to decision-making based on the internal coherence of a claimant’s narrative that is at odds with the reality of how incoherent people’s memories are, particularly of traumatic events. At the same time, the particular social group ground leads to stereotyping, and worse, conflicting stereotypes that force claimants to choose between different types of persecution and the corresponding stereotypes. Those problems will certainly not be resolved by greater use of the grounds of political opinion, but there is more likelihood that the claimant will not be encouraged to conform to stereotypes that deny her agency.”⁹⁴

Tenslotte worden lesbische verzoeksters die als zwart worden geracialiseerd nog meer gediscrimineerd omdat hun seksuele asielverhalen vaak niet aan normatieve idealiseringen rond (blank) vrouwelijk slachtofferschap voldoen.⁹⁵

Volgens M. TSCHALAER, die de ervaringen van zwarte lesbische vrouwen in Duitsland bestudeerde:

“(...) Women who reproduce patriarchal as well as imperialistic notions of victimhood as either victims of sexual slavery and/or of violence inflicted upon them by cultural barbarism, are institutionally more likely to be recognised as ‘protection-worthy’.”⁹⁶

Ze geeft op basis van gesprekken met mensen die hen begeleiden aan dat zwarte vrouwen nog meer moeilijkheden ondervinden:

“The Refugee Council in Cologne is deeply concerned about the manner in which asylum claims are readily rejected if claimants cannot produce an evidence-based and consistent narrative of their ‘sexual biography’ that establishes their homosexuality as ‘irreversible and fateful’ 27 – or as an ‘innate characteristic’ as per German asylum law.”

En

“A psychologist supporting lesbians primarily from the Sub-Saharan region with their asylum claims in Bavaria is deeply troubled by the manner in which massive forms of sexual and physical violence – ranging from domestic rape over gang rape to the disfigurement of their bodies – are easily brushed aside by shallow stereotype imaginations of the lesbian biography in asylum decision.”⁹⁷

M. TSCHALAER illustreert haar worden met de asielprocedure van twee vrouwen:

“Hope and Livia’s asylum story does not fit the mythological fiction of the ‘helpless’, ‘mute’, and ‘naïve’ victim identity that presupposes heterosexual conceptualisations of female fragility and sexual vulnerability (...). As queer womxn racialised as Black, both of them have made conscious decisions to ‘mess up the pristine homo/hetero normative social order of things’ (...) by choosing not to conform to normative

⁹³ *Ibid.*, pp. 394 en 415-416.

⁹⁴ *Ibid.*, p. 416.

⁹⁵ TSCHALAER, “Victimhood and femininities in Black lesbian asylum cases in Germany”, *op.cit.*, p. 3533.

⁹⁶ *Ibid.*, p. 3536

⁹⁷ *Ibid.*, p. 3537.

ideals of female victimhood. In fact, both actively and willfully acted on their homosexual desires even if that meant to cheat on their marital partners, to deceit their families, and to leave children behind in their pursuit for sexual freedom and happiness. So, their ‘sexual story’ is not primarily about helplessness – but about agency.

Indeed, the manner in which Livia and Hope come to bear out colonial assumptions about non-white womanhood and sexualities, illustrates the limits of the gender-based protectionist model of human rights law as framed around immobility, passivity, and lack of choice (...).⁹⁸

Ze concludeert onder meer dat een intersectionele aanpak van hun asielrelaas essentieel is. Voorts moeten de asielinstanties ervoor zorgen dat ze een veilige ruimte bieden waarin niet-heteroseksuele zwarte vrouwen hun claims volledig kunnen bekendmaken zonder te worden onderworpen aan stereotypen over geslacht, ras en seksualiteit:

“(...) their minority status as women, homo-, bi-, or transsexuals and as womxn of colour result in complex asylum narratives that need to be assessed using an intersectionality lens. This is to acknowledge the multi-faceted ways in which non-heterosexual womxn try to protect themselves in their everyday lives, so as not to overstep entrenched social and religious boundaries, which includes heterosexual marriages, children, and, in some cases, the absence of any form of non-heterosexual relationships. Decision-makers and practitioners must receive training that allows them to recognise the – on the surface – often invisible narratives around homo, bi, and trans-sexualities. Thirdly, Decision-makers must ensure that they provide a safe space that allows for non-heterosexual Black womxn to fully disclose their claims without being subject to gender, race, and sexuality stereotypes. Womxn must feel safe to disclose their biographies and it must be ensured that the assessment of the latter includes is reflexive and carefully assesses prejudice and stereotypes in regard to gender, race, and sexuality that might affect the asylum decision.”

Er kan concluderend gesteld worden dat de individuele ervaringen en behoeften van bijvoorbeeld lesbische verzoekers om internationale bescherming altijd anders zijn. Er zijn immers nog identiteitsaspecten naast de lesbische seksualiteit en het vrouw-zijn. Om deze reden oordelen L. VERHAEGHE et al. dat er nood is aan een ‘intersectionele’ benadering van de geloofwaardigheidsbeoordeling van verzoeken om internationale bescherming.⁹⁹ De term intersectionaliteit heeft zijn oorsprong in antiracistische, feministische bewegingen, die opmerkten dat verschillende gronden van onderdrukking op elkaar inwerken en resulteren in unieke vormen van onderdrukking.¹⁰⁰ NANSEN is van mening dat een intersectionele benadering de asielautoriteiten zou kunnen ondersteunen om alle aspecten en juridische gevolgen van de kwetsbare situatie van verzoekers om internationale bescherming volledig te begrijpen.¹⁰¹

Bij een intersectionele benadering van de geloofwaardigheidsbeoordeling zouden bijgevolg alle assen van de identiteit in overweging worden genomen, zodat de beoordelaars niet meer vervallen in essentialiserende beoordelingen. Daarnaast zou men op die manier beter ingespeeld kunnen op de individuele behoeften en kwetsbaarheden van niet alleen lesbische verzoekers om internationale bescherming, maar van alle SOGI-verzoekers. De intersectionele methode

⁹⁸ *Ibid.*, pp. 3539-3540.

⁹⁹ VERHAEGHE L., JACOBS M. & MARYNS K., “Discursive Tensions of Credibility and Performance in Assessing Lesbian Refugee Claims for International Protection.” *Int. Migration & Integration*, 2023, beschikbaar op <https://doi.org/10.1007/s12134-023-01009-9>.

¹⁰⁰ RAIMONDO, F., LEBOEUF, L., VENTURI, D., Looking at the Vulnerabilities of Migrants Seeking Protection Through an Intersectional Prism, *VULNER Special Issue, European Journal of Migration and Law* (nog te publiceren).

¹⁰¹ SINON, S., LEJEUNE, J., The Use of Medico-Legal Reports in Asylum Processes in Belgium, *VULNER Special Issue, European Journal of Migration and Law* (nog te publiceren).

verwerpt bijgevolg het construeren van brede, homogene categorieën op basis van vereenvoudigde veronderstellingen rond één criterium. De geloofwaardigheidsbeoordeling moet er daarom van uitgaan dat één universele ervaring niet bestaat.¹⁰²

5. Conclusie

NANSEN erkent dat de beoordeling van de geloofwaardigheid van iemands SOGI niet eenvoudig is, maar is op basis van de geanalyseerde beslissingen van mening dat deze beoordeling op een objectievere en individuelere manier moet gebeuren, met zelfidentificatie door de verzoeker om internationale bescherming als startpunt. Het relaas moet geanalyseerd worden rekening houdend met psychologische en culturele factoren, en zonder de toepassing van westerse stereotypen die kunnen leiden tot een onjuiste beoordeling van de geloofwaardigheid. Voorts moet een focus op de gevreesde vervolging voorrang krijgen op het verifiëren van de 'geloofwaardigheid' van de SOGI. Een soepele en gedeelde bewijslast is bij dit alles vereist. Er moet bovendien altijd rekening gehouden worden met de bijzondere procedurele noden van SOGI-verzoekers.

Ten slotte is het belangrijk dat asielinstanties rekening houden met de specifieke situatie van (Afrikaanse) lesbische vrouwen. Er moet bij de geloofwaardigheidsbeoordeling rekening worden gehouden met de complexe identiteit van (Afrikaanse) lesbische verzoekers om internationale bescherming, als zijnde niet-heteroseksuele vrouwelijke verzoekers om internationale bescherming (uit Afrika). Concluderend kan gesteld worden dat een intersectionele benadering van de geloofwaardigheidsbeoordeling van verzoeken om internationale bescherming zou kunnen bijdragen aan een adequatere beoordeling van de beschermingsnood, waarbij beoordelaars niet meer vervallen in essentialiserende beoordelingen en waarbij alle assen van de identiteit in overweging worden genomen.

¹⁰² VERHAEGHE L., JACOBS M. & MARYNS K., "Discursive Tensions of Credibility and Performance in Assessing Lesbian Refugee Claims for International Protection." *Int. Migration & Integration*, 2023, beschikbaar op <https://doi.org/10.1007/s12134-023-01009-9>.